

VIERDE ZONDAG VAN DE ADVENT

Geboorte van Johannes

Jesaja 49: 01-06

Lucas 01:57-80

Bennekom 2012

Een bijbels geboortefeest als een familie- en buurtfeest. Veel van de details in dit verhaal zijn - ook voor ons, moderne hoorders - onmiddellijk herkenbaar. De blijdschap om de komst van dit, in alle opzichten gewenste, kind is voor ons goed invoelbaar. Zeker nu we weten, dat de ouders zolang kinderloos zijn gebleven is de vreugde op deze heugelijke dag dubbel zo groot.

Naast de vreugde vermeldt het verhaal het gekissebis over de naam van de baby. En wie kent dat geklets niet? Iedereen wil er wel zijn zegje over doen: burens, verwanten en vrienden. Zij weten het altijd beter wat een gepaste naam voor het kind zou zijn. Wat een gekke naam! denken ze, maar beleefd zeggen ze: niemand in jullie familie heet toch zo?! En dan zwijgen we nog maar over mensen, die zich gepasseerd voelt, omdat de kleine niet naar hem of naar haar vernoemd is.

Maar ook die verstillende vraag op het eind is geen ouder onder ons vreemd: wat zal er worden van dit kind? De toekomst is een gesloten boek en het antwoord is slechts een diep zwijgen. Het enige dat je kunt doen, is het kindje toevertrouwen aan ... ja, aan wat of aan wie? en bidden, en hopen op zegen en bescherming.

Zo lezen we in dit Bijbelverhaal ook ons eigen verhaal, onze eigen ervaringen, onze eigen vreugde, onze hoop en wellicht ook onze zorgen om de toekomst.

De evangelist tilt het verhaal daarbij toch ook nog uit boven wat wij gewoon vinden en zelf meemaken. De begrijpelijke blijdschap krijgt hier de kleur van de vreugde om de komende Messias.

De naamgeving dateert al van voor de conceptie. Ontvangen in een mystieke ervaring van de vader in de tempel. Daar werd zijn naam vanuit de hemel geopenbaard: Jochanan. Johannes, God is genadig. Zo zal hij door het leven gaan als een getuige van de Barmhartige, totdat Hij komt,

die langverwacht is, de Redder die ons wil bevrijden van alles wat ons benauwt.

De tegenwoordigheid van de Eeuwige is in dit narratief wel heel waarneembaar in het plotselinge herstel van Zacharias, die zijn spraak - en blijkbaar ook zijn gehoor - weer terug ontvangt. Vervuld van heilige geest als de profeten van weleer, roept hij uit: gezegend Gij, Onuitsprekelijke, onze God.

Aardse vreugde, hemelse blijdschap, onvruchtbare ouders, die een kind ter wereld brengen, een verstomde man, die weer gaat spreken en die zingt, die weer hoort en God prijst, de toekomst voorzegt. Geen enkele schaduw ligt er over dit verhaal...

Is dat wel reëel? Ziet onze wereld er zo uit, twee dagen voor Kerstmis 2009? Je vraagt je zelfs af: moest dit verhaal eigenlijk niet eindigen met: en ze leefden nog lang en gelukkig? Zo sprookjesachtig klinkt het toch?

De evangelist is wel wijzer. Hij weet, net zo goed als wij, dat dit kind het slachtoffer zal worden van een machthebber, die het niet zo nauw neemt met recht en gerechtigheid. Hem zal het lot van veel profeten treffen. Hij zal geëxecuteerd worden, en sterven als martelaar.

Maar van dat alles komt niets in zijn geboorteverhaal aan het licht, zelfs niet in de profetische woorden van zijn vader. Hier is niets dan licht, niets dan hoop, niets dan, barmhartigheid en vergeving, een en al belofte: bevrijding, met als laatste woord, dat als muziek in onze oren blijft klinken: vrede.

Als mens kun je worstelen met het kwaad in de wereld. Je kunt er bij wijze van spreken nachten van wakker liggen, letterlijk de slaap niet kunnen vatten over zo zoveel onrecht, zoveel pijn, zoveel leed, zoveel verlies, dat er geleden wordt op aarde, dag in dag uit.

Maar deze dagen, nadenkend over het evangelie van vandaag, overviel me telkens de vraag: hoe kan de bijbel nou zó ongenueanceerd blijdschap, vreugde, bevrijding, genezing verhalen, als Lucas vandaag doet in dit geboorteverhaal van Johannes? Is dit geen opium voor het volk?

U begrijpt wel dat deze vraag niet met een simpel antwoord uit te wissen is. Die vraag blijft, hoe diepzinnig er ook een antwoord gegeven wordt. Die

vraag gaat nooit meer over, want die vraag verwijst naar de mystiek, naar wie God is, wie de mens is, wat een mensenleven op aarde betekent in het licht van de komst van Jezus Messias.

Een klein antwoordje werd me wel gegund deze dagen. Een lichtpuntje in een duister zoeken. Mij kwam de zin uit Prediker voor de geest: 'Alles heeft zijn tijd. Er is een tijd van lachen, en er is een tijd van wenen'.

Wij mensen beleven die twee vaak naast en door elkaar, een lach en een traan. Misschien leert bijbelse spiritualiteit ons wel om die twee ook eens te scheiden. En misschien heeft u dat zelf ooit ook al eens meegemaakt: één dag, of een uur, of een klein momentje maar, waarop je - met je hele wezen - in het licht staat, blij bent, je geborgen weet en in vrede bent. Op dat ogenblik staat de tijd stil, er is geen toekomst, die wacht en geen verleden, dat aanklaagt. Alleen maar een heden, even mag je delen in het goddelijke NU. Een voorproefje van wat het kan gaan betekenen als Kerstmis, als de komst van Jezus in jouw leven, zich in volle glorie zich zal onvouwen.